

jedna, naime, bit ovih nije srednja, nego su sve te stvari prirodne i u prethodnom svesku je raspravljano da se astrologija, budući da raspravlja o prirodnim stvarima, neopravdano svrstava među matematičke znanosti. Nebo i nebeske stvari su u idejama, nebo pripada i osjetilnim stvarima, ne postoji ništa srednje; pa tako <nije srednje> ni ono ἀκίνητον, nepokretno, niti ono κινούμενον, pokrenuto; niti će takva biti optika, niti znanost o harmoniji, niti osjetilo, niti postoje srednja živa bića, niti medicina, niti ono što se može izliječiti, niti geodezija. Stoga, budući da to ne slijedi iz postavljanja ideja, nema razloga zašto bi se Aristotel toga bojao.

Ne ću se zadržati kod onih besmislica koje slijede iz položaja matematike koju osporava u osjetilnim stvarima, jer se ne tiču ideja; preći ću na 6. poglavlje 5. knjige, *O biću* u kojem je tako napisano: »Ako postoje neke supstancije u odnosu na koje ne postoje druge supstancije, niti druge naravi koje su prvotnije, kakve neki kažu da su ideje; ako bude, naime, drugo *samo dobro* i *biti dobar* i *živo biće* i *biti živo biće* i *biti biće* i *biće*, postojat će i druge supstancije i ideje mimo rečenih.«³⁴ Postoje doista ideje, uistinu supstancije, i one su na taj način supstancije da ne postoje druge istinite supstancije, niti prije njih, niti poslije njih; te su, naime, prirodne slike onih supstancija; one su istinska bića, ove sjene bića. I uistinu je različito: αὐτὸ τὸ ἀγαθόν, αὐτὸ τὸ ζῶον, αὐτὸ τὸ ὄν, *samo dobro*, *samo živo biće*, *samo biće* od αὐτῶ ἀγαθῶ εἶναι, τῶ ζῶον εἶναι, τῶ ὄντι εἶναι – *biti dobar*, *biti živo biće*, *biti biće*». Ako ta formula znači definiciju i njihovu bit, uobičajen je to, naime, Aristotelov način govora, ako se tako shvati, različito je τὸ ἀγαθόν, *ono dobro* od τῶ ἀγαθῶ εἶναι, *biti dobar*. Ono je ideja, ovo prirodna bit. Ali ipak iz toga ne slijedi da postoje druge ideje osim onih. Koja je to, naime, forma argumenta: drugo je *ono dobro*; a drugo *biti dobar* po prirodnoj formi, dakle, postoje druge ideje osim onih ideja, dakle, supstancije koje su prvotnije od onih? U cijeloj *Analitici* nije poučavao ni o kakvom takvom dokazu. Ako se pak pod onim τὸ τί ἦν εἶναι, *što bijaše biti*, dopusti i ono *biti dobar*, ne će se ono razlikovati od *samog dobrog*, niti će to biti ἀπολελυμένα, razdijeljeno; stoga one besmislenosti koje iz

³⁴ Usp. također ARIST. *Metaph.* 1031a.29 – b.2.